

'In het Gronings kun je de dingen veel puntiger zeggen'

Engel Jan Struif

Dominee

Op 20 augustus wordt ds. Engel Jan Struif 70 jaar. De hervormde emeritus-predikant woont tegenwoordig in het Friese Oosterwolde. Hij werd geboren in Nieuw Beerta. Zijn vader was boer. Engel Jan is sinds zijn geboorte blind. Desondanks volgde hij het gewone onderwijs, ging naar het gymnasium in Winschoten en studeerde theologie in Groningen. Hij werd vooral bekend door zijn inzet voor de Groninger taal in kerkdiensten en als bijbelvertaling. Een ouderling in zijn eerste gemeente Ezinge bracht hem tot het preken in het Gronings.

Door Jibbo Poppen

Foto: DvhN/Jan Zeeman

Hoe was uw jeugd in Nieuw Beerta?

"Net zoals die van andere kinderen. Het Oldambt was een streek met grote tegenstellingen. Grote boerderijen en kleine arbeidershuisjes. Als kinderen speelden we echter gewoon met elkaar. Want wat is er nou mooier dan spelen op de boerderij? Ik ging naar de openbare school en kreeg bijbelles van mevrouw Ader, de vrouw van de bekende ds. Bas Jan Ader (hij verborg joden in de pastorie, werd verraden en later gefusilleerd. red.). De wijze, waarop zij de bijbelverhalen vertelde, fascineerde me en leidde er toe dat ik later theologie ben gaan studeren."

Was uw blindheid geen handicap?

"Mijn moeder leerde me het brailleschrift. Zo kon ik de lessen volgen. Op het gymnasium in Winschoten leerde ik typen op een braille-machine."

In Groningen was het aantal theologiestudenten niet groot. Toen was ook de bandrecorder al gemeengoed."

In de bijbel komen verhalen voor, waarin Jezus mensen geneest. Bijvoorbeeld van hun blindheid. Hoe komen die verhalen op u over en kon u er wel over preken?

"De verhalen hebben een veel bredere betekenis, dan alleen maar zo'n individuele genezing. Ze zijn richtingwijzend voor een manier van leven. De verhalen geven een beeld van Jezus' karakter. Hij herstelde verstoorde verhoudingen. Tussen mensen onderling en tussen de mens en God. Hij stimuleerde hen om liefdevol te leven. Om de vrede te brengen. De genezingsverhalen vormen een opdracht voor iedereen. Maar goed, ik betrok die verhalen natuurlijk ook wel eens op mijzelf. Dat wel."

Wanneer preekte u voor het eerst in het Gronings?

"Ik ben begonnen als pastoraal medewerker in Feerwerd en Garnwerd. Daarna werd ik predikant in Ezinge, waartoe Feerwerd en Garnwerd behoorden. Daarna heb nog gewerkt in de Zuidhorn en Oosterwolde. Gronings praten deed ik in Nieuw Beerta met vriendjes wel, maar thuis minder. Een ouderling in Ezinge gaf de doorslag. Hij hoorde dat ik uit Nieuw Beerta kwam. Nou, dan moest ik maar Gronings met hem praten en er ook maar eens in moest preken. Hij had er wel vijftig gulden voor over. Ik zei toen: Geef maar op, die vijftig gulden. In 1968 hield ik de eerste Grunneger dainst in het kerkje van Oostum. De diensten trokken veel belangstelling. Nu worden er elk jaar in de provincie Groningen zo'n vijftig tot zestig Grunneger dainsten gehouden."

Wat is er anders aan het preken in het Gronings dan in het Nederlands?

"Ondanks het feit dat de woordenschat van het Gronings wat beperkter is, kun je de dingen puntiger zeggen. Het Gronings is per slot van rekening je moedertaal, de taal van je hart. De bijbelse verhalen en de woorden daarin worden concreter. Neem nou een woord als 'redetwisten', dat nogal eens in de bijbel voorkomt. In het Gronings is dat 'hikhakken'. Dat is toch prachtig? De academische taal van de bijbel wordt gewone mensentaal."

Er spreken echter steeds minder mensen Gronings. Hoe moet dat verder?

"Ik blijf optimist en hoop dat er een kentering komt. Ik ben ook betrokken bij de commissies, die bezig zijn met de vertaling van de bijbel in het Gronings. De complete bijbel in het Gronings zal er over vier jaar zijn. Ik hoop dat die vertaling een stimulans zal worden voor mensen om zich weer met het Gronings bezig te houden."

Verder vind ik het positief, dat er veel belangstelling is voor Groninger tijdschriften als 'Toal en Taiken' 'Krödde'. Dus ook in de literatuur is het Gronings nog lang niet dood. De taal is voor meer dingen geschikt dan grappen en grollen en blijspelen."

10-8-04